



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 14. Domini est vinea, procurator homo, qui qui fructum adferre tenetur, non Domino, sed sibi ipsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

§.14. Domini est vinea, procurator homo, qui fructum adferre soletur, non Domino, sed sibi ipse.

Secundo. Procurator vineæ dicitur, non Dominus absolutus. Modò videmus: cur illis vineam non dedisti in perpetuum? Nonne ipsa tibi hereditas, de quo tuus testatur Apostolus: Dat omnia abundè ad fruendum, & alius, Dat omnibus assuetè & non improperat. Multæ offerunt rationes. Prima sit: ut nobis liquet, quanti Dominus vineam faciat, quo loco eam ponat, & quantum cordi eius capiat perditionem, cum semper Domini maneat: ipse namque dicitur illam plantasse, coluisse, putasse, sepe circumcidisse, necessaria ministrasse. Ad rem congruit illa ratio, quæ Dominus variis locis proposuit querenti. Imò vsque ad mortem intravit, quod Niniuitas eorumque non exterminasset civitatem, cui mortis decretum vates annuntiavit, quod infra quadraginta dies solò tenuis existeretur. Rei eventus expectat Prophetæ non longè ab urbe residens à vmbriam impeti, quæ eum ab æstivantis solis protegebat radijs: quia verò iuxta consuetos præfatosque dies, urbs minime funditus corruerat, cum Deo expostulat, ut cras laetius. Præcipit Deus, ut eadem nocte vermiculus radices hederæ corroderet, quo factum est ut continuò arefceret, ortusque sol caput offenderet Prophetæ, quo natus iratus in acerbiores sese effundit querimonias. Quid hoc rei Domine, an tibi parum est decretam non implisse sententiam, quam me præcone nefarijs proclamasti Niniuitis: nonne me omnes ut vatem iridebunt mendacem & vaniloquum? Insuper & hederam mihi adeo gratam corrodeute vermiculo dissipasti? Apparet illi Dominus, quid hoc amice? Tante apud te est hederæ, ut eius ruina tuam affligat animam? Vtique Domine, & iustè quidem: Bene irasor ego, vsq; ad mortem. Vix mihi tempero, quin mihi manus injiciam violentas: hederam num tu plantasti? num rigasti? num aluisti? Nequaquam Domine, verum me recreabat. Si tantum agitur te moveat vnius plantæ infrugifera hederæ inquam ratura, nec à te plantata, nec culta, nec irrigata, te, nec eius Dominum, qui nec villo tuo labore illam redemeris, quam hic creceptem casu reperisti, fer sententiam, esto iudex, an non æquum sit, me tantarum commoveri ruina plantarum, quibus abundat Niniue, Hieron. Bap. de Lanua Tom. II.

palmicum quæ omnipotens mea dextera colunt, cuius ego perpetuam ago sollicitudinem, & quos tanti fecerim, ut cuius gloriæ meæ custodem deputarem Angelum, ad quorū vberiore proventum, quiquis in me erat studij, contulij summanque expendi capitalem: Tu doles super hederam in qua non laborasti, neque fecisti ut cresceret, etc. Et ego non parcam Niniue, civitati magnæ, in qua sunt plusquam centum viginti milia hominum, etc.?

Domine mi quam ad amissimam (a) rationem (a) Subir hanc expediret enteleare: quanti ad te sit huiusmodi puncto. ius vineæ palmis vnica anima, cum illam nedum creaveris excoleris, foderis, steroraeris verum & ad eius salutem imbem effuderis, proprium sanguinem, ipsam tuam dederis vitam, ut plures vineæ huius vitam, & animam meam, quæ propriam tuam facere videaris. Ut ex censura D. Aug. Dilexisti me Domine plusquam te: quia morti voluisti pro me. O quale hoc fundamentum cui tibi ius? O Christiane, coram Salvatore cruci confixo tuas potes deferre preces teij sum velut vineæ suæ suam palmitem offerendo, quem tanto emit labore, pro quo & clavis configitur probroso stipite pendulus, ut tibi sanguis sui preciosissimi rore salutem, vitamque largiretur, quam ad perpendiculum huic dirigeretur: Te ergo quasumus tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti. Hunc illi vaticulum exponit:

Querens me sedisti lassus Redemisti crucem passus, Tantis labor non sis cassus,

Quisque sua curat, administrat tractatque negotia, suis ipse providet rationibus, & contra malevolos bona sua defendit acerrimus. Quo loco est apud te, precor, vinea tua (attende quanti suam fecerit Naboth) domus tua, pecunia tua, filius tuus, quia tibi hæc sunt propria? Ea igitur de causa vult sibi Deus vineæ servare dominium, ut ex illo demonstrat, quanti illam ducat, cuiusque dolat perditionem: quodque qui illius vel pampinum læserit, cordis sui intima perfodiat. Et si vates animo languerit, ob arefactam hederam, incanduerit rodenti illam vermiculo, cuius nec ipse erat Dominus, quam nec severat, nec infuderat, quam non molestè laturum credimus Deum, dum peccati vermem aduertit radicem, id est cor erodere palmis, quo confectum arefcit moriturque vinea?

Secundam propono rationem, cur te Deus vineæ non creaverit Dominum sed procurato-

D. Aug. Lib. Solil. c. 13. To. 9.

35

S s

rem

rem. Nimirum ut tibi persuadeat, fructum non tibi, sed Domino servari debere primum. Qui vineam ut procurator capit ministrandam, de fructibus eadem percipit, ac eorum præcipuos seu partem principalem desert. Domino, ita ut ambobus sit proventus fructuosus. Christiane, Dei te vocant procuratorem. An tibi iustitia? tibi sunt & Deo in paupere diuisim. Valitudine gaudes prosperitate tibi soli seruiat, te tuis tantummodo rebus eam impenderis. Dei quoque conueniat obsequio. Vinea vincta tibi, vine Deo: non enim te Dominum sed suum voluit esse questurium, ut illi vindemiam conferret. Rem miramur: Deū adeo nostrorum fructuum esse cupidum, ut quidquid haberet, his impendar, & ex seipso totum ad eam dirigat intentionem. Quid tibi colorum, oblique Domine conferte possunt utilitatis opera manuum hominum, liberè verèque dicere potest: *Honorum meorum non egas.* Audire delectat, quid de hoc subtiliter dicat Spiritus

Pf. 13.2.

Eccl. 18.

S. Pat. quasi p. æstipositionem sic orditur: *Qui vult in æternum, creauit omnia simul, Dominus solus iustificabitur.* Hoc aduerbium *simul* connectit ut aliq. verbo. *Creauit* q. d. creauit Deus simul: ita sepius D. Augustin. alij vero nomini, *omnia* q. d. creauit omnia æqualiter, sicut hæc, ita & illa ita ut nihil sit, quod ille qui vult in æternum, non creauerit in tempore. Si peruenisset: quæ erat ergo Dominus ante mundi rerumque creaturam? Si sol non lucebat, in tenebris sedebat, si locus non erat, ubi erat? Si creature non erant, erant solitarius? Ipse respondet: in seipso erat, secum erat, nihilominus, nihil illi deerat, in diuina namque essentia, bonum omne, omnis perfectio, & qui quid esse aut habere aut habere potest, conuenit. Hoc quippe est quod adiungit, *Dominus solus iustificabitur.* Dicitur quid esse iustum, quando nihil illi deest. Dum Deus secum esset, nihil illi deerat, sed nec deesse poterat, & sicut sine creaturis fuit ab æterno, sic semper sine illis esse poterat.

Si hæc ita sint, ut quid Domine hominem creasti? In quibus hominis indiges operâ? cui tibi necessarius? *Quid est homo, & qua gratia illius quod bonum eius, aut quod nequam eius.* Graeci legunt: *Quid est homo, aut quis usus eius?* Si Deus hominis non indiget operâ, in quem finem creauit illum? Num in sui beneficium expendere vult hominis operam? Hoc ipsum Iob obiecit amicus eius Eliphas Themanites: *Quid*

Iob 22.3.

prodest Deo, si iustus fueris, aut quid ei conferri, si immaculata fueris via tua? Ut alter Eliu: *Si peccaueris quid ei noceris? Si iuste egeris, quid donabis ei? Homo qui similitudo tui est, noceris iniquitate tua, & filium hominis adiuuabis iniustitia tua.* Quod Deo obferas, si in omnia crimina lapsus conuerteris quæ in imaginationem cadant, quid illi tribueris, si qualibet solus bona virtutum opera præstiteris? Hæc est diuina erga nos misericordia; fructum non exposcit, quasi eum velit sibi, sed nobis. Vult diuites, & abundante, proinde amat nos fructum adferre plurimum, ad eorum commodum.

Diuina & non nisi à Deo fuere illa verba. Moysi post enumeratum omnium beneficiorum, quæ populo præstiterat, catalogum: *Et dixit nunc Israel, quid Dominus Deus tuus perit à te, à me, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambules in vijs eius & diligas eum etc. ut bene sit tibi.* Videntur eius in his quæ à te exposcit, interiorum utilitatem? *Ut bene sit tibi.* Petiit elemosynam, cur? *Ut bene sit tibi,* penitentiam postulat opera, cur? *Ut bene sit tibi:* rogat ut inhonestam manum mittas decem puellam, cur hoc? *Ut bene sit tibi:* flagitat ut inuitias dimittas, cur? *Ut bene sit tibi:* Quod quid tibi concedit, quidquid illi largitis, omnia vult: *Ut bene sit tibi.* Notandum occurrit quod Dominus ait in parabola de quinque talentis. Vni dedit quinque, alteri duo, tertio vnum tantum, qui quinque acceperat, lucratus est alia quinque & qui duo, lucratus est similiter alia duo. Adducitur ille qui vnum acceperat, & ob non reportatum lucrum, ait Dominus: *Auferte ab eo modum, & date ei, qui decem minas habet.* Replicant, Dominus habet decem minas. Parcat mihi Deus non lego Dominum seruo decem talenta tradidisse, sed aut vnum, aut duo, aut quinque, quis est ille decem talentis diues? Ille cui quinque dederat: quomodo ergo habebat decem? Quia priora illa quinque ipsi remanserant, quibus & alia quinque sunt illi à Domino superaddita. Eo modo omnia illi cesserunt, priora quinque, quæ ad formam receperat, ac posteriora quinque quæ super lucratus fuerat, nullatenus ergo recepit Dominus priora quinque talenta? Ut quid igitur adeo sollicitus, ut serui ex talentis suis lucrarentur, si ne vel minimum ex lucro sibi vellet usurpare, nec quidem summam referre capitalem, quam ad seculum mutauerat? Ut certo tibi constet, quid Deus prætendat, quando te lucrari vult, quod sibi scilicet non querat lucrum, sed totum tibi velit remanere, tu illo ditescas, nec id solum, quod per eius dona tibi accre-

accrescit, sed & ipsa dona, quæ tibi liberalis erogavit, lucrum totum, & sua dona commedo tuo cuncta proficiant.

Nos igitur magnus ille Dominus omnes opat divites, & fructibus nos gaudet gaudere quam plurimis. Ex altera verò parte novit ipse, nullos nobis profuturos, nisi quos illi obtulerimus, & in eius fecerimus nominis ac laudis obsequium. Quidquid mundo detuleris, perit, quidquid carnis tuæ delicijs impenderis, perditur. Quidquid insumpseris libidini, lusu, & ijs quæ mundo continentur evanescit, hoc tu tantummodo cedes utilitati, quod diuinæ libens obtuleris, dederisque maiestati. Testes illos aduoco, qui libera manu cuncta sua mundo, delicijs carniq; consecrarunt, quid aiunt?

*Quid nobis profuit superbia, aut amittitur in-
stantia, quid contulit nobis? Transferunt omnia il-
la tanquam umbra. Ne transcas: Quid nobis pro-
fuit? Quid inde nobis lucri, quid emolumentum
ex ijs, quæ concoximus, quæ detriuimus, quæ
quo mundo placeremus, absumpsimus? Loqua-
tur nobis diues ille hesternus epulo, qui tanto
id suo expertus est dispendio, quid illi ex tantis
reliquum epulis, comotationibus, delicijs, lusi-
bus remansit quo miser solaretur; nec quidem
aque guttula. Quod Deo sacraveris, tibi reman-
et, sic est, hoc recipit, vt non sibi retineat,
sed vt idem tibi restituat, ac melioratum, quo
semper in celo diues perfruatur. Quam bene
hoc Apostolus intellexit: Scio cui credidi, & cer-
tus sum, quia potens est depositum meum seruare
in illum diem, hac de causa dies iudicij dies esse
dicitur restitutionis. Tempora restitutionis. Hoc
vincium tibi retinebis, Christiane, quod Dei ma-
nibus consignaueris, illiq; tantummodo tibi
proderunt labores, quos diuino nomini dedica-
ueris. De his fusè diximus in tractatibus: dum
expedimus quod manna domum delatum,
modicum durabat, ac vermibus seatebat, ad Deo
in tabernaculo consecratum, in multa serua-
tur integrum secula. Quadrat hic illud: Reddet
tibi, de quo die Cinerum egimus. Ad hoc igitur
à te Deus exposcit fructus, vt illis in ater-
num viuas, nihil enim tibi largietur vnde viuas,
quam id quod hic illi dederis: Fructus noster,
concludat D. Augustinus, nos facit illum diuitem,
sed nos beatiores.*

*Luc. 12.
48.
Lib. 16. de
adorat.
Lent. 27.
I.
Fructus
esse de-
bent con-
formes
cuiusque
condi-
tioni.*

§. 15. Fructus temporibus suis. Ab omni-
bu non pares repetit Deus fructus, vt ex
daximu declarat, & illos nostro reposcit tem-
pore.

DE fructibus illis, inquit Evangelista, hoc voluerit: Vt redderet fructum temporibus suis, q. d. Hoc agricolis præceperat; vt fructus redderet conformes tempori. Primo vete redderet pampinos, deinde amphacium, postmodum vvas ad comedendum maturas, postremo vinum, quod vuis expressis eliquatur, fructum temporibus suis. Non parem repetit Deus quous tempore proventum, nec in omni ætate, nec ab omnibus hominibus, nec tu quoque à virea recentiori, illos quos à iam perfecta, nec de palmitè duorum sarmentorum, quod de longè latèq; luxuriante, nec de illa, quam non infudisti, nec fodisti, quod de abundanter tigata, & omni culta studio, nec in Maio quod in Septembri. Similiter nec Deus exposcit à puero impube, quod à viro barbaro; nec à seculari quod ab Ecclesiastico, nec à paupere, quod à diuite: iam enim dixerat Christus: Cui commendauerunt multum, plus pe-
tent ab eo.

Notat hæc verba Diu. Cyrill. Alexandri. Censet autem ea spectare illud Domini præceptum: Stabit coram Sacerdote, & quantum ille asimauerit, & viderit eum posse reddere, & tantum dabit. Hoc erat Dei statum, vt omnes tabernaculum frequentantes sua Deo deferrent munera, vt suis per hæc satisfacere obligatiombus. Scirent autem dispares esse debere oblationes, sicut erant, & diuersi status hominum, ætates, officia, qualitates: non enim tantum à puero quinquenni reposcebat, quantum ab adolescente viginti annorum, nec ab hoc, quantum à viro ætate perfecto, nec à sene annis gravido, & labili, quod à iuvene viribus robusto, nec de puella virgine ac tenella, quantum de coniuge liberis fecunda; nec de seruo, quod à Domino. Sed hoc interdebat, ac præcipiebat, vt esset singulorum oblatio conformis ætati suæ, viribus, officio, medijs. Hoc autem tam stricto voluit iure feruari vt statuerit, orto dubio, nisi munus responderet viribus epibus, qualitatibus offerentis, non hic iudex eret sententiam, ac diiudicaret facile namque deus irrepere, cum quis in sui commodum desinisset, sed iudicio staretur
S s 2 Sacer-